

Nr 494

Av herr **Svensson, Axel**, och herr **Anderberg**, i anledning av
*Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om in-
skränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet
m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 165 till 1955 års riksdag har framlagts förslag till lag om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet m. m.

I nu gällande lag är kommun befriad från sökande av tillstånd för förvärv av jordbruksfastighet, men enligt förslaget skall kommun däremot i fråga om sådant förvärv i princip falla under tillståndstvånget och endast i vissa undantagsfall vara befriad därifrån.

Såsom framgår av departementschefens yttrande i propositionen har frågan om skyldighet för kommun att söka förvärvstillstånd varit föremål för behandling vid såväl 1945 års som 1951 års riksdagar. I båda fallen beslöts, att kommun *icke* skulle falla under tillståndstvånget.

Såsom framgår av remissyttrandena över det nu föreliggande förslaget hemställas i vissa av dessa att kommun befrias från tillståndstvånget.

Departementschefen önskar emellertid endast undantaga kommun från detta tvång i vissa fall. Emellertid äro dessa fall icke tillfyllestgörande. Några exempel må anföras. Undantag göres för kommuns förvärv av jordbruksfastighet för tätbebyggelse. Detta är nog bra, men som lantmäteristyrelsen framhåller i sitt remissyttrande erfordras utredning härom från kommunens sida, vilket ofta torde medföra betydande arbete, tidsförlust och kostnader. Därutöver må här framhållas att svårigheter föreligga för kommunen att bedöma hur omfattande utredningen skall vara för att kunna godtagas som tillräcklig av vederbörande myndighet. Därtill kommer att kommunen ofelbart, hur utredningen än göres, måste avslöja sina kommande planer om jordförvärv, enär kommunen ju är tvungen att visa tätbebyggelseändamålet. Ett sådant avslöjande medför, att markspekulationen för kringliggande mark sätter i gång, något som både statsmakterna och kommunerna ha all anledning att söka hindra.

Ett annat exempel. Kommun önskar förvärva en jordbruksfastighet utanför stadsplan för trädgårdskolonier och/eller fritidsändamål. Ett sådant förvärv synes icke falla in under undantagsbestämmelsen i 1 § 2. i lagförslaget. Det kan nämligen icke anses falla under ändamål, som det

enligt lag eller författning tillkommer kommun att tillgodose. Alltså föreligger här tillståndstvång för kommun.

Med hänsyn till vad som nu exemplifierats och till vad som i övrigt förevarit vid 1945 och 1951 års riksdagar samt vad som framgår av förenämnda remissyttranden synas kommunerna *helt* böra fritagas från tillståndstvånget.

Tilläggas må att liksom staten — som enligt såväl nu gällande lag som lagförslaget icke är underkastad förvärvstillstånd — kommun såsom offentlighetsligt subjekt torde kunna förutsättas se till, att obehörigt förvärv av jordbruksfastighet icke sker för kommunens räkning. När kommun förvärvar jordbruksfastighet är det för tillgodoseende av allmänna intressen. Några hinder för kommunens markpolitik synas icke böra läggas. Tillståndsfriheten för kommun torde i praktiken ej ha medfört några olägenheter. Skulle till äventyrs i något enstaka fall sådan visas föreligga, torde detta väga lätt mot samtliga kommuners intresse av att icke hindras i sin rättmätiga markpolitik.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 165 med förslag till lag om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet m. m., måtte besluta sådan ändring i lagförslaget, att 1 § 2., som lyder "där egendomen förvärvas av kommun eller annan dylik samfällighet för ändamål som avses i 1 § 4, 7 eller 16 lagen den 12 maj 1917 om expropriation", i stället skall lyda "där egendomen förvärvas av kommun eller annan dylik samfällighet".

Stockholm den 13 april 1955

Axel E. Svensson

Rud. Anderberg